

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΘΕΣΕΩΝ

1. Πρόλογος

Το πρώτο εξάμηνο του 2014 αποτελεί μια σημαντική περίοδο για τη δημοκρατία στην Ευρώπη. Στα τέλη Μαΐου πραγματοποιούνται οι εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τη μεγαλύτερη υπερεθνική, δημοκρατικά εκλεγμένη συνέλευση στον κόσμο. Το νεοεκλεγέν Κοινοβούλιο στη συνέχεια θα συμμετέχει στην εκλογή του επόμενου Προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ενόψει της δημοκρατικής αλλαγής προσώπων τόσο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντός του 2014, το βάρος στρέφεται στον τρίτο πόλο του νομοθετικού τριγώνου, στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ελληνική Προεδρία του Συμβουλίου διαδέχθηκε την 1η Ιανουαρίου τους Λιθουανούς στο τιμόνι της ΕΕ. Οι επόμενοι έξι μήνες παρέχουν στην Ελλάδα μια ιδανική ευκαιρία να προωθήσει ως κύριο ζήτημα της ατζέντας της ΕΕ τον αγώνα κατά της διαφθοράς και να εξασφαλίσει ότι οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων εντός της ΕΕ είναι διαφανείς και επιτρέπουν την απόδοση ευθυνών προς όφελος των πολιτών, καθώς έχουν σχεδιαστεί ακριβώς για να υπηρετούν τους πολίτες. Το παρόν υπόμνημα πολιτικών θέσεων παρουσιάζει συνοπτικά επτά κρίσιμους τομείς όπου απαιτείται να σημειωθεί πρόοδος για να προωθηθούν τα ζητήματα της καταπολέμησης της διαφθοράς σε επίπεδο ΕΕ κατά το πρώτο εξάμηνο του 2014 και στα πλαίσια της Ελληνικής Προεδρίας της ΕΕ.

2. Η παρούσα κατάσταση – Καταπολέμηση της Διαφθοράς στην Ελλάδα και την ΕΕ

Η κρίση του ελληνικού δημόσιου χρέους και τα έξι συνεχή έτη ύφεσης, που προκλήθηκαν από τη διεθνή οικονομική κρίση του 2008, ανάγκασαν τους Έλληνες πολίτες να υποβληθούν σε πολλές θυσίες. Δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι [η πρώτη προτεραιότητα της Ελληνικής Προεδρίας](#) είναι η μείωση της ανεργίας και η επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης. Η Διεθνής Διαφάνεια (Transparency International) πιστεύει ότι ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους βελτίωσης της αποδοτικότητας της οικονομίας είναι η καταπολέμηση της διαφθοράς. Πέραν των 120 δις ευρώ που χάνονται κάθε χρόνο στην ΕΕ λόγω της διαφθοράς, μελέτες αποδεικνύουν ότι υπάρχει μια [συνάρτηση μεταξύ της οικονομικής απόδοσης και της διαφθοράς](#): Η διαφθορά δεν διαστρεβλώνει μόνο τη λειτουργία των αγορών και μειώνει τις επενδύσεις εντός και εκτός των συνόρων, αλλά δημιουργεί επίσης [κοινωνικό-πολιτική αστάθεια](#) που προκαλεί ανασφάλεια, η οποία με τη σειρά της μειώνει περαιτέρω την παραγωγικότητα και την οικονομική ανάπτυξη. Αντίθετα, η μείωση της διαφθοράς και η εδραίωση της ακεραιότητας μπορεί να αποτελέσουν κρίσιμο παράγοντα για την επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης και προστασίας των χρηματικών πόρων της ΕΕ¹.

Η διαφθορά εξακολουθεί να επηρεάζει όλα τα στρώματα της Ευρωπαϊκής κοινωνίας: Σύμφωνα με την [Ειδική Έρευνα του Ευρωβαρόμετρου](#) αναφορικά με τις απόψεις των πολιτών, **τρεις στους τέσσερις**

πολίτες της ΕΕ θεωρούν τη διαφθορά ως σημαντικό πρόβλημα στη χώρα τους και σχεδόν οι μισοί Ευρωπαίοι πιστεύουν ότι το επίπεδο της διαφθοράς στη χώρα τους αυξήθηκε τα τελευταία τρία χρόνια. Ακόμα πιο ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι, σύμφωνα με την έρευνα του [Παγκόσμιου Βαρόμετρου Διαφθοράς](#), τα δύο τρίτα των ερωτηθέντων στην Ελλάδα πιστεύουν ότι οι δικαστικοί, οι πολιτικοί και οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι διεφθαρμένοι. Τα προβλήματα στην Ελλάδα επιδεινώνονται και λόγω της αντίληψης του κοινού γι' αυτά: Σχεδόν τρεις στους τέσσερις Έλληνες πιστεύουν ότι **τα μετρά καταπολέμησης της διαφθοράς που λαμβάνει η κυβέρνηση είναι αναποτελεσματικά.** 83% των ερωτηθέντων στην Ελλάδα, στα πλαίσια της ίδιας έρευνας, θεωρούν ότι **η κυβέρνηση ελέγχεται από ελάχιστους μεγάλους παράγοντες που δρουν βάσει των δικών τους συμφερόντων** – Αυτό αποτελεί με διαφορά το μεγαλύτερο ποσοστό που καταγράφεται στο ερώτημα αυτό της έρευνας που διενεργήθηκε σε 28 χώρες του ΟΟΣΑ. Όμως ο [Δείκτης Αντίληψης Διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας για το 2013](#) δείχνει ότι το επίπεδο διαφθοράς στην Ελλάδα σύμφωνα με την αντίληψη που επικρατεί έχει βελτιωθεί σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Τώρα είναι η στιγμή να επενδύσουμε σε αυτή τη δυναμική αλλαγής και, όπως φαίνεται από τα στοιχεία αυτά, πολλά ακόμα πρέπει να γίνουν. Η ΕΕ έχει τη νομική αρμοδιότητα να καταπολεμήσει τη διαφθοράⁱⁱ. Η Ελληνική Προεδρία της ΕΕ επομένως είναι μια σπάνια ευκαιρία για να αντιμετωπιστεί η διαφθορά και στο εσωτερικό και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο κατά τους επόμενους έξι μήνες.

Υπάρχουν ενθαρρυντικές ενδείξεις ότι το πρόβλημα της διαφθοράς έχει αρχίσει να θεωρείται σημαντικό. Κατά την παρουσίαση των προτεραιοτήτων της Προεδρίας της, η Ελλάδα ανακοίνωσε ότι επιθυμεί να βελτιώσει τη διαφάνεια και να ενισχύσει τη λογοδοσία στα πλαίσια της οικονομικής διακυβέρνησης της Ευρώπης. Ενώ αυτό αποτελεί μια ευπρόσδεκτη αντίληψη αναφορικά με την ατζέντα του Συμβουλίου για τους επόμενους έξι μήνες, απομένει να διαπιστωθεί κατά πόσον η δέσμευση αυτή θα υλοποιηθεί ενόψει των απαιτήσεων για διαπραγματεύσεις μεταξύ των Κρατών-Μελών και μεταξύ του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ΕΚ). Η αναζήτηση συμβιβαστικών λύσεων σίγουρα θα επηρεάσει τις προτεραιότητες της Προεδρίας. Ο λαός της Ελλάδας αντιλαμβάνεται τις καταστροφικές συνέπειες της διαφθοράς και η πολιτική ηγεσία έχει εκφράσει την αποφασιστικότητά της να αντιμετωπίσει το πρόβλημα. Ο διορισμός του Εθνικού Συντονιστή κατά της Διαφθοράςⁱⁱⁱ, αναφερόμενου απευθείας στον Πρωθυπουργό, και η υιοθέτηση εθνικής στρατηγικής κατά της διαφθοράς, του [«Οδικού Χάρτη Καταπολέμησης της Διαφθοράς»](#) το 2013 αποτελούν απόδειξη μιας νέας πολιτικής βούλησης που ελπίζουμε ότι θα μεταφραστεί σε δυναμικές ενέργειες. Η Διεθνής Διαφάνεια επιθυμεί να δει παρόμοιες ισχυρές δεσμεύσεις και ενέργειες από την Ελληνική Προεδρία αναφορικά με την καταπολέμηση της διαφθοράς σε επίπεδο ΕΕ.

3. Βασικά ζητήματα καταπολέμησης της διαφθοράς για την Ελληνική προεδρία

i. Μια σθεναρή και ολοκληρωμένη πολιτική της ΕΕ για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς

Το πρόβλημα: Η διαφθορά στα μέλη της ΕΕ εκτιμάται ότι κοστίζει 120 δις Ευρώ ανά έτος, ποσό που αντιστοιχεί σχεδόν στον συνολικό ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΕ. Παρά την ύπαρξη διάφορων μηχανισμών καταπολέμησης της διαφθοράς σε διεθνές επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ, η εφαρμογή των σχετικών μέτρων στα μέλη της ΕΕ παραμένει ανομοιόμορφη. Η Έκθεση Καταπολέμησης της Διαφθοράς σκοπεύει να εντοπίσει τις τάσεις, αδυναμίες και αιτίες της διαφθοράς και να ενθαρρύνει την ανταλλαγή των βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών.

Η παρούσα κατάσταση: Τον Ιούνιο του 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) υιοθέτησε ένα πακέτο Καταπολέμησης της Διαφθοράς σε επίπεδο ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου ενός μηχανισμού της ΕΕ για την εκπόνηση αναφορών σχετικά με την Καταπολέμηση της Διαφθοράς στα κράτη-μέλη της ΕΕ. Η λογική πίσω από την πρωτοβουλία αυτή είναι η αντιμετώπιση των ιδιαίτερων προβλημάτων που προκύπτουν σε κάθε χώρα και η παροχή συστάσεων προσαρμοσμένων στις εκάστοτε εθνικές ιδιαιτερότητες. Η πρώτη Αναφορά Καταπολέμησης της Διαφθοράς της ΕΕ προβλεπόταν να δημοσιευτεί τον Ιούνιο του 2013. Όμως, η δημοσίευσή της αναβλήθηκε επανειλημμένα. Με βάση τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Συμβουλίου προκύπτει ότι ορισμένα κράτη-μέλη, μεταξύ των οποίων και η Ιταλία, που θα αναλάβει την Προεδρία της ΕΕ το δεύτερο εξάμηνο του 2014, εξακολουθούν να ασκούν κριτική στην αναφορά^{iv}. Στα πλαίσια [συνεδρίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς](#), που πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2013 στις Βρυξέλλες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενημέρωσε ότι η αναφορά θα δημοσιευθεί στις αρχές του 2014.

Προτάσεις: Μια σθεναρή και ολοκληρωμένη έκθεση που θα αναφέρεται στο σύνολο των κινδύνων εκδήλωσης φαινομένων διαφθοράς θα μπορούσε να προσδώσει νέα ώθηση στον αγώνα κατά της διαφθοράς σε επίπεδο ΕΕ. Αν οι Ευρωπαϊκές κυβερνήσεις επιθυμούν σοβαρά να προωθήσουν την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση στα επόμενα χρόνια, είναι απαραίτητο να προωθήσουν μεταρρυθμίσεις που να συντείνουν στην καταπολέμηση της διαφθοράς σε όλους τους επιρρεπείς στη διαφθορά τομείς και σε όλα τα επίπεδα. Η Διεθνής Διαφάνεια αναμένει τη **δημοσίευση της αναφοράς σε σύντομο χρονικό διάστημα**, καθώς κάθε περαιτέρω καθυστέρηση της δημοσίευσης της πρώτης Αναφοράς της ΕΕ αναφορικά με την Καταπολέμηση της Διαφθοράς το 2014 θα περιορίσει και τις πιθανότητες να αναλάβει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο **δράσεις βάσει των πορισμάτων της**. Η Διεθνής Διαφάνεια ελπίζει ότι [η επικείμενη Ελληνική προεδρία της ΕΕ](#) θα διασφαλίσει μια συλλογική ανταπόκριση στην Αναφορά της Επιτροπής με τη μορφή Συμπερασμάτων του Συμβουλίου, που θα παρουσιάζουν με σαφήνεια πώς τα κράτη-μέλη της ΕΕ θα ανταποκριθούν έμπρακτα στις αναλύσεις και προτάσεις που θα περιλαμβάνει η αναφορά. Αυτό θα αποτελούσε ένα ισχυρό μήνυμα προς τα

κράτη-μέλη και την κοινωνία των πολιτών ότι η καταπολέμηση της διαφθοράς παραμένει κεντρικό στοιχείο της χρηστής διακυβέρνησης και οικονομικής ανάπτυξης σε ολόκληρη την Ένωση.

Πέραν της παρακολούθησης των προσπαθειών των κρατών μελών της ΕΕ στα πλαίσια του αγώνα κατά της διαφθοράς, πολλά ακόμα θα πρέπει να γίνουν για να **καλυφθούν νομοθετικά κενά και να προωθηθεί η εφαρμογή** των μέτρων καταπολέμησης της διαφθοράς. Η Διεθνής Διαφάνεια ενθαρρύνει ιδιαίτερα την Ελληνική Προεδρία να καταβάλλει προσπάθειες για τη διαμόρφωση του [Προγράμματος που θα διαδεχθεί το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης](#) (δηλαδή τον 5ετούς διάρκειας οδικό χάρτη της ΕΕ για τα ζητήματα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, 2009-2014) προκειμένου να **διασφαλιστεί ότι η καταπολέμηση της διαφθοράς θα παραμείνει πολιτική προτεραιότητα** για την ΕΕ και μετά το 2014 (βλ. εδώ τις [προτάσεις](#) της Διεθνούς Διαφάνειας).

ii. Χρηματοδότηση Πολιτικών Κομμάτων

Το Πρόβλημα: Η χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο δεν έχει ακόμα ρυθμιστεί και εφαρμοστεί σε βαθμό που να εξασφαλίζει την ακεραιότητα και τη λογοδοσία του συστήματος. Εντοπίζεται έλλειψη διαφάνειας αναφορικά με την έγκαιρη δημοσιοποίηση των δωρεών και δαπανών των κομμάτων κατά τις προεκλογικές εκστρατείες. Επίσης, δεν έχει ανατεθεί ξεκάθαρα σε ανεξάρτητο εποπτικό όργανο η εποπτεία των οικονομικών των κομμάτων, ούτε, προς το παρόν, προβλέπονται αποτελεσματικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης.

Η παρούσα κατάσταση: Οι διαπραγματεύσεις ως προς αυτή τη νομοθετική πρωτοβουλία, οι οποίες βασιζονται στο έργο της Ιρλανδικής προεδρίας συνεχίστηκαν κατά τη Λιθουανική Προεδρία. Τον Δεκέμβριο του 2013 επιτεύχθηκε προκαταρκτική συμφωνία μεταξύ της Λιθουανικής Προεδρίας και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αναφορικά με ορισμένα από τα ζητήματα, όπως του μελλοντικού εποπτικού μηχανισμού, αλλά δεν έχει εκδοθεί μέχρι στιγμής μια σαφής θέση του Συμβουλίου και απαιτείται η συνέχιση της τριμερούς διαπραγμάτευσης κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας για τα ζητήματα αυτά. Η Ελληνική Προεδρία δήλωσε ότι θεωρεί αυτή τη νομοθετική πρωτοβουλία πολύ σημαντική και ότι θα προσπαθήσει να ολοκληρώσει τη διαδικασία πριν τις Ευρωεκλογές.

Προτάσεις: Η χρηματοδότηση των κομμάτων πρέπει να είναι διαθέσιμη σε μια, **φιλική προς τον πολίτη και ανοικτή στην έρευνα, βάση δεδομένων**. Η κοινοποίηση των δωρεών πρέπει να **περιλαμβάνει και τις δωρεές σε είδος και τις χορηγίες** (π.χ. να δηλώνεται η υποστήριξη εταιρειών σε εκδηλώσεις Ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων) και λοιπούς τύπους άμεσης και έμμεσης υποστήριξης, ενώ η κοινοποίηση θα πρέπει να είναι άμεση. Θα ήταν κρίσιμο να θεσπιστούν οι κανόνες αυτοί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο εν όψει των επικείμενων Ευρωπαϊκών εκλογών. Επιπρόσθετα, μια **ειδική Έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ΕΚ) αναφορικά με τη χρηματοδότηση μετά τις Ευρωεκλογές**, θα συνέβαλε στο να αξιολογηθεί το κατά πόσον τηρήθηκαν οι κανόνες αναφορικά με τη χρηματοδότηση και τις δαπάνες όλων των πολιτικών κομμάτων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Η παρακολούθηση και επιβολή

κυρώσεων θα πρέπει σαφώς να ανατεθεί σε **ανεξάρτητο εποπτικό όργανο**¹. Αυτό αποτελεί ουσιαστικό ζήτημα και σε εθνικό επίπεδο: Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, το 90% των ερωτηθέντων θεωρεί τα πολιτικά κόμματα διεφθαρμένα, κάτι που στην ουσία συνεπάγεται ότι τα πολιτικά κόμματα καταδεικνύονται ως ο πιο διεφθαρμένος θεσμός της χώρας².

iii. Επανεξέταση του Κοινού Μητρώου Διαφάνειας

Το Πρόβλημα: Σε όλη τη διάρκεια της [έρευνας αναφορικά με την ακεραιότητα των θεσμών της ΕΕ](#) (που θα δημοσιευθεί τον Απρίλιο) διαπιστώθηκε ότι οι αδυναμίες στη ρύθμιση της λειτουργίας των ομάδων συμφερόντων (lobbies) στην ΕΕ καθώς και η έλλειψη συμμετοχής των κρατών-μελών και του Συμβουλίου αποτελούν εν δυνάμει κινδύνους για την ακεραιότητα σε επίπεδο ΕΕ. Οι δραστηριότητες των εκπροσώπων των lobbies σε επίπεδο ΕΕ σαφώς πρέπει να γίνουν πιο διαφανείς. Περίπου 3.000 φορείς lobbying διαθέτουν, σύμφωνα με εκτιμήσεις, γραφεία στις Βρυξέλλες και στοχεύουν στον επηρεασμό των Ευρωπαϊκών θεσμών αναφορικά με τη νομοθετική λειτουργία, επομένως είναι απαραίτητο να καταστούν σαφείς οι στόχοι και οι μέθοδοί τους, προκειμένου να εξασφαλιστεί η διαφάνεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στην ΕΕ. Η ρύθμιση της λειτουργίας των lobbies μπορεί να εξασφαλίσει ότι το νομοθετικό έργο και η λήψη αποφάσεων πραγματοποιούνται με υπευθυνότητα και βάσει νόμιμων διαδικασιών που εξασφαλίζουν αφενός ίσες ευκαιρίες για να εισακουσθούν διαφορετικά συμφέροντα, αφετέρου το κοινό συμφέρον με τη δημόσια λήψη αποφάσεων.

Η παρούσα κατάσταση: Οι διαφανείς όροι λειτουργίας των lobbies αποτελούσαν πάντα κύριο στόχο της εκστρατείας της Διεθνούς Διαφάνειας σε επίπεδο ΕΕ. Όταν άρχισε η λειτουργία του Κοινού Μητρώου Διαφάνειας (Joint Transparency Register-JTR) τον Ιούνιο 2011, η Διεθνής Διαφάνεια εξέφρασε την ικανοποίησή της για την ιστορική αυτή απόφαση, καθώς για πρώτη φορά και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποκτούσαν ένα κοινό μητρώο των οργανώσεων που επιθυμούν πρόσβαση στους θεσμούς αυτούς και επηρεάζουν τη διαμόρφωση πολιτικών της ΕΕ. Αρχικά το Συμβούλιο δήλωσε ότι [θα εξέταζε την πιθανότητα να αναλάβει κάποιο ρόλο](#) στο Μητρώο. Ενώ το Συμβούλιο συμμετέχει στις εβδομαδιαίες συναντήσεις της Γραμματείας του Κοινού Μητρώου Διαφάνειας σε ρόλο παρατηρητή, επί του παρόντος δεν συμμετέχει ενεργά στο Μητρώο. Όπως προβλέπεται στη [διοργανική συμφωνία](#) μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η διαδικασία επανεξέτασης του JTR θα ξεκινούσε δύο χρόνια μετά την έναρξη λειτουργίας του. Η εν λόγω επανεξέταση διετάχθηκε από ομάδα εργασίας του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το [προσχέδιο συμπερασμάτων](#) τους

¹ Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε το υπόμνημα θέσεων της ΔΔ για τα Καταστατικά και Χρηματοδότηση των Ευρωπαϊκών Πολιτικών Κομμάτων: <http://transparencyinternational.eu/wp-content/uploads/2012/11/TI-EU-Position-Paper-Europarty-Financing.pdf>

² Transparency International, Global Corruption Barometer 2013. <http://www.transparency.org/gcb2013/report>

δημοσιεύτηκε την 12^η Δεκεμβρίου 2013. Η εν λόγω πρόταση επανεξέτασης στη συνέχεια υποβλήθηκε στο Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στο Σώμα των Επιτρόπων και κατόπιν στην Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Committee on Constitutional Affairs - AFCO) και στην ολομέλεια για έγκριση. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής αναμένεται με τη λήξη της νομοθετικής περιόδου τον Απρίλιο 2014.

Προτάσεις: Το προαναφερόμενο χρονικό πλαίσιο παρέχει τον χρόνο στο Συμβούλιο να αποφασίσει για την ενεργό συμμετοχή του στο JTR. Η Ελληνική Προεδρία θα μπορούσε να αξιοποιήσει τον ηγετικό της ρόλο για να πιέσει το **Συμβούλιο να συμμετάσχει στο Μητρώο Διαφάνειας**. Το Συμβούλιο θα πρέπει να επιδιώξει τη συμπερίληψη στο JTR των lobbies που προσπαθούν να επηρεάσουν τα κράτη-μέλη αναφορικά με ζητήματα της ΕΕ, ειδικότερα σε συνάρτηση με την τρέχουσα άσκηση και τη μελλοντική ανάληψη της Προεδρίας. Είναι κρίσιμο να αποφασίσει το Συμβούλιο να λάβει μέρος όσο το δυνατόν νωρίτερα, γιατί αλλιώς υφίσταται ο κίνδυνος να χαθεί η πολιτική βούληση μόλις οι Βρυξέλλες βρεθούν σε προεκλογικό κλίμα, ενόψει των επικείμενων εκλογών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όπου αναστέλλονται όλες οι προσπάθειες.

Αυτό θα αποτελούσε ένα σημείο καμπής για τη διαφάνεια της νομοθετικής διαδικασίας. Η Ελληνική Προεδρία έχει δεδηλωμένο στόχο την αύξηση της διαφάνειας και δυνατότητας λογοδοσίας στα πλαίσια της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Η διεύθυνση των συζητήσεων με σκοπό την επίτευξη της συμμετοχής του Συμβουλίου στο Μητρώο Διαφάνειας αποτελεί **μοναδική ευκαιρία για την Ελλάδα να επεκτείνει τη δυνατότητα απόδοσης ευθυνών και στις δραστηριότητες των εκπροσώπων lobbying** που επηρεάζουν τις πολιτικές διαδικασίες σε επίπεδο ΕΕ, κάτι που θα συνεπαγόταν μεγαλύτερη ακεραιότητα και διαφάνεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της ΕΕ.

iv. Καθαρές οικονομικές ροές εντός της ΕΕ

Το Πρόβλημα: Το ξέπλυμα χρήματος επιτρέπει στους διεφθαρμένους να νομιμοποιούν τα έσοδα από εγκληματικές δραστηριότητες και πρακτικές διαφθοράς. Όταν ξεπλένεται βρώμικο χρήμα στις χρηματοπιστωτικές αγορές της ΕΕ, οι αγορές αυτές διευκολύνουν τις παράνομες αυτές δραστηριότητες και υπονομεύουν σημαντικά τις προσπάθειες άλλων χωρών να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα αυτό. Οι [πιο διεφθαρμένοι άνθρωποι στον κόσμο ακόμα μπορούν να ξεπλένουν](#) τα παράνομα έσοδά τους σε Ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά κέντρα με σχετική ευκολία.

Η παρούσα κατάσταση: Η πρόταση για την αναθεώρηση της 3^{ης} οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες παρουσιάστηκε από την Επιτροπή τον Φεβρουάριο του 2013. Έκτοτε συζητήθηκε στο Συμβούλιο κατά τη διάρκεια της Λιθουανικής Προεδρίας, αλλά η πρόοδος υπήρξε αργή επειδή δεν έχουν επιλυθεί ακόμα αμφισβητούμενα ζητήματα, όπως οι μηχανισμοί παρακολούθησης, τα μητρώα πληροφοριών για τους πραγματικούς

δικαιούχους και ο ρόλος των Ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών. Ο [νέος ενδεικτικός χρονικός ορίζοντας](#) για την υιοθέτηση της πρότασης αυτής είναι ο Μάιος 2014, δηλαδή λίγο πριν τη λήξη της θητείας της παρούσας σύνθεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Λαμβανομένων υπόψη των εκκρεμών ζητημάτων είναι πιθανό να μην επιτευχθεί η υιοθέτησή της κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας, αλλά να ανατεθεί το ζήτημα στην Ιταλική Προεδρία.

Προτάσεις: Η Ελληνική Προεδρία οφείλει να προσπαθήσει να προωθήσει τις συνομιλίες αναφορικά με την αναθεώρηση της 3^{ης} οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της Προεδρίας της, πιθανόν επιδιώκοντας μια πολιτική συμφωνία πριν τη λήξη της θητείας της παρούσας σύνθεσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Πάντως, μια σύντομη συμφωνία δεν θα πρέπει να επιτευχθεί σε βάρος μιας ολοκληρωμένης σειράς μεταρρυθμίσεων. Ειδικότερα, η προτεινόμενη αναθεώρηση πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις που να προβλέπουν τη δημιουργία δημόσιου μητρώου με πληροφορίες αναφορικά με τους **πραγματικούς δικαιούχους-ιδιοκτήτες** εταιρειών, καταπιστευμάτων και λοιπών νομικών δομών σε όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να συγκεντρώνονται σε **δημόσια μητρώα με ελεύθερη πρόσβαση με τη μορφή ανοικτών δεδομένων (open-data format)**.

Η Ελληνική Προεδρία έχει την ευκαιρία να ανεβάσει τον πήχη όσον αφορά το επίπεδο της καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος στην ΕΕ. Παρόλο που κάποια κράτη-μέλη συμφωνούν με τη δημιουργία δημόσιων μητρώων, ακόμα απαιτείται πολλή δουλειά για να **επιτευχθεί ευρεία συναίνεση στο ζήτημα αυτό** σε επίπεδο ΕΕ. Η διαφάνεια αναφορικά με τα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων **συμβάλλει στο έργο των υπηρεσιών επιβολής του νόμου κατά τις έρευνές τους για ξέπλυμα χρημάτων**, βοηθά τις τράπεζες να διενεργούν διαδικασίες εμπειριστατωμένου ελέγχου (due diligence) και να παρέχουν σημαντικές πληροφορίες σε εταιρείες αναφορικά με επιχειρηματικές δραστηριότητες εταιρών. Η δημοσιοποίηση αυτών των πληροφοριών **θα παρέχει τη δυνατότητα στην κοινωνία των πολιτών**, στους απλούς πολίτες και στην ερευνητική δημοσιογραφία να διαπιστώσουν την πραγματική ταυτότητα των ιδιοκτητών εταιρειών και να εντοπίζουν ψευδείς πληροφορίες που μπορεί να αποτελούν ένδειξη για την τέλεση αδικημάτων ή για διαφθορά.

v. Δικαιοσύνη για τα θύματα της διαφθοράς: Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ

Το Πρόβλημα: Τα κράτη-μέλη της ΕΕ συχνά αποτυγχάνουν να διερευνήσουν και να διώξουν αποτελεσματικά υποθέσεις διαφθοράς, ειδικά όταν πρόκειται για πολύπλοκες υποθέσεις διασυνοριακού χαρακτήρα. Το μέγεθος των υποθέσεων αυτών δεν μπορεί να αγνοηθεί (ένα πρόσφατο παράδειγμα τέτοιας υπόθεσης ευρείας διαφθοράς αποτελεί η υπόθεση της δωροδοκίας της [Latvenergo στη Λετονία](#), δηλαδή στη χώρα που θα αναλάβει την Προεδρία της ΕΕ τον Ιανουάριο

του 2015). Τα προβλήματα περιπλέκονται περαιτέρω λόγω των σημαντικών διαφορών μεταξύ της εθνικής ποινικής νομοθεσίας και ποινικής δικονομίας καθενός από τα 28 κράτη-μέλη της ΕΕ. Από την άλλη, μια συντονισμένη προσέγγιση των εγκλημάτων της απάτης, διαφθοράς και ξεπλύματος χρήματος από μια κεντρική υπηρεσία σε επίπεδο ΕΕ παρέχει τη δυνατότητα να αυξηθεί ο αριθμός των επιτυχών ερευνών και διώξεων σε ολόκληρη την ΕΕ, κάτι που θα εξασφάλιζε περισσότερη δικαιοσύνη, ισότητα και υπευθυνότητα έναντι του κοινού.

Η παρούσα κατάσταση: Τον Ιούλιο 2013, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή [πρότεινε τη θέσπιση Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας](#) (European Prosecutor's Office-EPPO, Άρθρο 86 ΣΛΕΕ) και τη μεταρρύθμιση της μονάδας δικαστικής συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης Eurojust για την καλύτερη αντιμετώπιση της απάτης και για αποτελεσματικότερες διώξεις σε ολόκληρη την Ένωση. Το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία και η Δανία επέλεξαν να μη συμμετέχουν, ενώ δεν έχει εξασφαλιστεί ακόμα η υποστήριξη των υπόλοιπων κρατών-μελών της ΕΕ. Πάντως, ορισμένα κράτη-μέλη, όπως η Γαλλία και η Γερμανία, καθώς και νεότερα κράτη-μέλη της ΕΕ, υποστηρίζουν τη θέσπιση της υπηρεσίας αυτής. Τον Οκτώβριο του 2013, τα εθνικά νομοθετικά σώματα 11 κρατών-μελών της ΕΕ εξέφρασαν τις αμφιβολίες τους κατά πόσον η δράση σε επίπεδο ΕΕ είναι απαραίτητη, αιτιολογημένη ή ακόμα και αν περιλαμβάνεται στις αρμοδιότητες της ΕΕ ([ζητήματα επικουρικότητας](#)). Όταν κράτη μέλη δείχνουν μια τέτοια "κίτρινη κάρτα", η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνήθως αναγκάζεται να επανεξετάσει τη νομοθετική πρόταση. Αντιδρώντας στη στάση αυτή, η Επιτροπή κατέληξε στο [συμπέρασμα](#) ότι δεν θα πρέπει να τροποποιήσει την πρόταση, αλλά να τη διατηρήσει ως έχει, καθώς η πρόταση είναι συμβατή με την αρχή της επικουρικότητας: Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα αποτελεί τμήμα των διάφορων εθνικών συστημάτων δικαιοσύνης λόγω της ανάθεσης των σχετικών καθηκόντων σε ήδη διορισμένους εθνικούς εισαγγελείς. Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα διευθύνεται από έναν Ευρωπαίο Δημόσιο Κατήγορο. Οι έρευνές της θα διενεργούνται κυρίως από Ευρωπαϊκούς Εισαγγελείς που θα βρίσκονται σε κάθε Κράτος-Μέλος. Ο ακριβής αριθμός των εν λόγω Ευρωπαϊκών Εισαγγελέων θα καθορίζεται από κάθε Κράτος-Μέλος, όμως θα πρέπει να υφίσταται τουλάχιστον ένας. Οι Ευρωπαϊκοί Εισαγγελείς θα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, αλλά θα συνεχίζουν να ασκούν τα καθήκοντά τους και ως εθνικοί εισαγγελείς. Αν ο σχετικός κανονισμός δεν περιλαμβάνει ειδικότερες διατάξεις, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα βασίζεται στους εθνικούς κανόνες έρευνας και δίωξης. Η δράση σε επίπεδο ΕΕ είναι επίσης απαραίτητη για να αντιμετωπιστεί η υφιστάμενη ατιμωρησία και το ακαταδίωκτο εγκλημάτων που κοστίζουν στην Ένωση περίπου 120 δις Ευρώ ετησίως.

Προτάσεις: Η Ελλάδα θα πρέπει να χρησιμοποιήσει και την εμπειρία από την εφαρμογή της [εθνικής στρατηγικής καταπολέμησης της διαφθοράς](#), καθώς και τον ηγετικό της ρόλο στο Συμβούλιο για να συνεργαστεί με όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ προκειμένου να επιτύχει την έκδοση **ομόφωνης απόφασης του Συμβουλίου για την υιοθέτηση** της πρότασης που θα οδηγήσει στη θέσπιση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας^v. Η Διεθνής Διαφάνεια προτείνει στην Ελληνική Προεδρία να διευθύνει τις συνομιλίες με όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ και τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, πριν τη λήξη της θητείας της

παρούσας σύνθεσης, προκειμένου να ενισχυθεί το νομικό οπλοστάσιο της ΕΕ και να δοθεί νέα πνοή στον αγώνα κατά της απάτης, της διαφθοράς και του ξεπλύματος χρήματος. Η Ελληνική Προεδρία οφείλει να επικεντρώσει τις προσπάθειές της **στη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας**. Προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των ερευνών και διώξεων σε ολόκληρη την Ευρώπη **οι αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένες και να περιλαμβάνουν σοβαρές υποθέσεις διαφθοράς με διασυνοριακό χαρακτήρα**, όπως προβλέπει το Άρθρο 86 (IV) ΣΛΕΕ. Τέλος, η Ελληνική Προεδρία οφείλει να διευκολύνει τις συνομιλίες για την αντιμετώπιση των διαφορών ως προς την αποδοχή διαφόρων τύπων αποδεικτικών στοιχείων σε κάθε κράτος-μέλος και τη διασφάλιση του σεβασμού προς τα Θεμελιώδη Δικαιώματα (δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, δικαίωμα ακροάσεως ενώπιον δικαστηρίου κλπ.).

vi. Προμήθειες Δημοσίου

Το Πρόβλημα: Οι Προμήθειες του Δημοσίου αποτελούν ένα σημαντικό τμήμα των δημοσίων δαπανών σε ολόκληρη την ΕΕ που αντιστοιχεί περίπου στο 20% του συνολικού ΑΕΠ της ΕΕ. Παρά το σχετικά αυστηρό κανονιστικό πλαίσιο αναφορικά με τις προμήθειες του δημοσίου σε επίπεδο ΕΕ, τα σκάνδαλα διαφθοράς και οι παρατυπίες σε σχέση με προμήθειες του δημοσίου εξακολουθούν να είναι συχνές στα κράτη-μέλη³. Η πολυπλοκότητα του νομικού πλαισίου συχνά δημιουργεί δυσκολίες και θεωρείται πλέον ως διοικητικό βάρος για τις αναθέτουσες αρχές. Επομένως, είναι κρίσιμο η καταπολέμηση της διαφθοράς να αποτελεί τον βασικό γνώμονα για την αναθεώρηση του νομικού πλαισίου της ΕΕ. Η αποτελεσματική νομοθεσία και επιβολή των κανόνων μπορούν να διασφαλίσουν τα βέλτιστα ανταλλάγματα για τα χρήματα που δαπανώνται ως δημόσια έξοδα.

Η παρούσα κατάσταση: Η ισχύουσα Οδηγία της ΕΕ 2004/18/ΕΚ για τις προμήθειες του δημοσίου θέσπισε σχετικά αυστηρούς κανόνες αναφορικά με τις προμήθειες του δημοσίου και ήταν ένα πολλά υποσχόμενο βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Το 2011 προτάθηκε ένα σύνολο διάφορων οδηγιών αναφορικά με τις προμήθειες. Την πολιτική συμφωνία στα πλαίσια της Ιρλανδικής Προεδρίας ακολούθησε η γενική έγκριση από το Συμβούλιο (σε επίπεδο πρεσβευτών) κατά τη διάρκεια της Λιθουανικής Προεδρίας. Κατόπιν και της [ψηφοφορίας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#) το Συμβούλιο αναμένεται να συζητήσει σχετικά με το φάκελο αυτό στην αρχή της Ελληνικής Προεδρίας.

Προτάσεις: Η απλοποίηση των κανόνων θα έχει θετικό αντίκτυπο στα ζητήματα διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς. Ειδικότερα, η τροποποιημένη οδηγία για τις προμήθειες του δημοσίου πρέπει να **συμπεριλαμβάνει ισχυρότερα συστήματα παρακολούθησης**, και να προβλέπει ότι **όλα τα σχετικά έγγραφα θα διατίθενται στο ευρύ κοινό**. Αυτό θα μπορούσε να βοηθήσει τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων στη διαδικασία και θα αύξανε σημαντικά τη νομιμότητα των

³ Για παράδειγμα το σκάνδαλο "γορίλα" στην Σλοβακία: <http://www.economist.com/node/21543398>

διαδικασιών δημόσιων προμηθειών καθώς και τη δυνατότητα απόδοσης ευθυνών. Η **συμπερίληψη διατάξεων για την προστασία όσων αποκαλύπτουν παραβάσεις (whistleblowing)** και σαφέστερων **ορισμών αναφορικά με το τι συνιστά άμεση ή έμμεση σύγκρουση συμφερόντος** θα ήταν ένα ακόμα κρίσιμο βήμα. Θα πρέπει να προβλεφθεί συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την "ωρίμανση" των πληροφοριών που υπόκεινται σε εκδήλωση ενδιαφέροντος. Πρέπει να υφίστανται **σαφείς κανόνες αναφορικά με το χρονοδιάγραμμα ή την περίοδο αναμονής προκειμένου η σύγκρουση συμφερόντων να παύσει ή/και να είναι συναφής**. Τέλος, προτείνουμε ιδιαίτερα **ενιαία όρια** για όλους τους τύπους προμηθειών του δημοσίου και αυστηρότερους όρους για αναφορές σε συγκεκριμένα προϊόντα. Η Διεθνής Διαφάνεια καλεί το Συμβούλιο να υιοθετήσει σύντομα τις Οδηγίες και θα ήταν πολύ ικανοποιημένη αν το Συμβούλιο παρείχε πρόσθετες οδηγίες προς τα κράτη-μέλη αναφορικά με τις διατάξεις για τη σύγκρουση συμφερόντων με τη μορφή δημόσιας δήλωσης που θα συνοδεύει την υιοθέτηση των Οδηγιών⁴. Κατόπιν του [πρόσφατου σκανδάλου διαφθοράς](#) στο οποίο εμπλέκονται τουλάχιστον 10 ανώτατοι στρατιωτικοί που φέρονται να δωροδοκήθηκαν προκειμένου να εγκρίνουν συμβάσεις με αλλοδαπούς κατασκευαστές όπλων, ο Έλληνας Πρωθυπουργός κ. Αντώνης Σαμαράς [ζήτησε τον επανέλεγχο των δημόσιων διαγωνισμών](#) και την καταστολή της διαφθοράς στην Ελλάδα. Μια ισχυρή ανταπόκριση του Συμβουλίου αναφορικά με τις Οδηγίες για τις Προμήθειες του Δημοσίου θα έστελνε ένα ισχυρό μήνυμα ότι η Ελλάδα σκοπεύει το ίδιο σοβαρά να αντιμετωπίσει το πρόβλημα αυτό και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

vii. Κοινοποίηση μη χρηματο-οικονομικών πληροφοριών

Το Πρόβλημα: Η διαφθορά αποτελεί κίνδυνο για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις σε διάφορα μέτωπα. Η διαφθορά καταστρέφει την επιχειρηματικότητα, παρεμποδίζει τις ελεύθερες αγορές και υπονομεύει τη σταθερότητα που είναι ζωτική για επιτυχημένες οικονομίες. Επίσης, επιτρέπει τεράστιες ροές παράνομου χρήματος εκτός της πραγματικής οικονομίας - με τη μορφή απλήρωτων φόρων, δωροδοκιών και νομιμοποιημένων εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Με την υιοθέτηση μεγαλύτερης εταιρικής διαφάνειας – δημοσιοποίηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και λειτουργιών- οι εταιρείες παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες στους επενδυτές, δημοσιογράφους, ακτιβιστές και πολίτες για την παρακολούθηση της συμπεριφοράς τους. Οι πολυεθνικές λειτουργούν μέσω δικτύων συναφών νομικών προσώπων που έχουν συσταθεί και που υπόκεινται σε διαφορετικά εθνικά νομικά πλαίσια, αλλά διασυνδέονται με μια πληθώρα νομικών και επιχειρηματικών σχέσεων. Χωρίς διαφάνεια, πολλές από τις διασυνδέσεις αυτές είναι σχεδόν αδύνατο να εντοπιστούν. Η ενημέρωση για την εφαρμογή προγραμμάτων καταπολέμησης της διαφθοράς, η διαφανής εταιρική διακυβέρνηση και η παροχή στοιχείων κατά χώρα παρέχουν μια σαφή και ολοκληρωμένη εικόνα των

⁴ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. τις προτάσεις της ΔΔ σχετικά με την Οδηγία της ΕΕ για τις Προμήθειες του Δημοσίου: http://www.transparencyinternational.eu/wp-content/uploads/2013/08/2012_05_08_TI_Recommendations_on_Public_Procurement.pdf

επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, εσόδων, κερδών και φορολόγησης μιας εταιρείας. Καίτοι η σωστή κοινοποίηση στοιχείων δεν μπορεί να διασφαλίσει καλή εταιρική συμπεριφορά, αποτελεί ένδειξη δέσμευσης, εγγήγορης και δράσης. Επίσης, επιτρέπει την εύκολη αποκάλυψη παραβάσεων και ψευδών πληροφοριών. Σε τελική ανάλυση, εταιρείες με καλές επιδόσεις στον τομέα της ενημέρωσης αναφορικά με τα προγράμματα καταπολέμησης της διαφθοράς και τις διεθνείς δραστηριότητές τους είναι πολύ πιθανότερο να αποτελούν μέρος της λύσης παρά του προβλήματος.

Η παρούσα κατάσταση: Η οδηγία για την κοινοποίηση μη οικονομικών πληροφοριών αποσκοπεί στην αύξηση της διαφάνειας και αποτελεσματικότητας των εταιρειών της ΕΕ σε περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα, στην καταπολέμηση της διαφθοράς και στην αντιμετώπιση της δωροδοκίας. Προβλέπει την υποχρέωση των εταιρειών να κοινοποιούν, στα πλαίσια ετήσιας αναφοράς, τους κινδύνους, προγράμματα και αποτελέσματα των προσπαθειών τους για την καταπολέμηση της δωροδοκίας και της διαφθοράς. Το Μάιο του 2013, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρότεινε να συμπεριληφθούν στην προτεινομένη οδηγία διατάξεις για την υποχρεωτική κατάρτιση δηλώσεων οικονομικών στοιχείων ανά χώρα από όλες τις μεγάλες εταιρείες της ΕΕ. Αυτό [υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Απρίλιο του 2013](#) και η συνήθης νομοθετική διαδικασία (συναπόφαση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο) αναμενόταν να ολοκληρωθεί κατά τη διάρκεια της Λιθουανικής Προεδρίας. Όμως, λόγω καθυστερήσεων η οδηγία αυτή βρίσκεται ακόμα υπό διαπραγμάτευση κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Προεδρίας.

Προτάσεις: Η οδηγία για την κοινοποίηση μη χρηματο-οικονομικών πληροφοριών πρέπει να προβλέπει μια ολοκληρωμένη διαδικασία κοινοποίησης μέσω της **ρητής αναφοράς στις συστάσεις του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών (UNGIC) σχετικά με αρχές δημοσιοποίησης στοιχείων, που θα πρέπει να αποτελούν και το βασικό επίπεδο** απαιτήσεων. Η σύσταση κοινοποίησης πληροφοριών αναφορικά με τη [10η Αρχή κατά της Διαφθοράς](#) υιοθετήθηκε από κοινού από τον ΟΗΕ και την Διεθνή Διαφάνεια στα πλαίσια μιας διαδικασίας με τη συμμετοχή πολλών ενδιαφερομένων πλευρών, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής ιδιωτικών εταιριών και θεωρείται ότι αποτελεί τον "χρυσό κανόνα" στον τομέα αυτό. Επιπρόσθετα, η οδηγία πρέπει να προβλέπει ότι **τα δεδομένα που εμπεριέχονται στις αναφορές των εταιρειών θα υπόκεινται σε έλεγχο από ανεξάρτητο εξωτερικό φορέα**. Η οδηγία επίσης θα πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις που απαιτούν από όλες τις **μεγάλες εταιρείες που εδρεύουν στην ΕΕ να κοινοποιούν λεπτομερή στοιχεία** αναφορικά με τα έσοδα, τις πωλήσεις, τα κέρδη, τους καταβαλλόμενους φόρους, τις δωρεές προς πολιτικά κόμματα και λοιπές κοινωνικές προσφορές **σε κάθε χώρα** όπου δραστηριοποιούνται σε ολόκληρο τον κόσμο⁵.

⁵ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. ανάρτηση στο ιστολόγιο (blog) της ΔΔ σχετικά με την κοινοποίηση μη χρηματο-οικονομικών στοιχείων: <http://www.transparencyinternational.eu/2013/05/no-horse-trading-but-where-is-the-beef/>

Σχετικά με το Πρόγραμμα

Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε στα πλαίσια του έργου «**Δεσμεύοντας τις Προεδρίες της ΕΕ στον Αγώνα κατά της Διαφθοράς**», που υλοποιείται από το Γραφείο Διασύνδεσης της Διεθνούς Διαφάνειας στην ΕΕ, με την οικονομική υποστήριξη του Προγράμματος της ΕΕ «Πρόληψη και Καταπολέμηση του Εγκλήματος» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. **Η παρούσα δημοσίευση εκφράζει μόνο τις απόψεις του συντάκτη της και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν ευθύνεται για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιλαμβάνονται.**

Αυτό το διεθνές πρόγραμμα θα προσπαθήσει να δεσμεύσει την κυλιόμενη Προεδρία της ΕΕ, προωθώντας προτάσεις και διευκολύνοντας την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών αναφορικά με πολιτικές καταπολέμησης της διαφθοράς και των συναφών εγκλημάτων στην ΕΕ. Θα χρησιμοποιήσει την ισχύ της Προεδρίας της ΕΕ ως φορέα καθορισμού της ατζέντας και οργανωτή διασκέψεων για να **παρακολουθήσει τη δέσμευση των κρατών-μελών** ως προς την εφαρμογή των μέτρων καταπολέμησης της διαφθοράς σε επίπεδο ΕΕ και **να ενισχύσει τη λογοδοσία.**

Κατά τη διάρκεια κάθε Προεδρίας, η Διεθνής Διαφάνεια θα **συλλέγει αποδεικτικά στοιχεία και θα παρακολουθεί τις δραστηριότητες** και τη δέσμευση της Προεδρίας του Συμβουλίου ως προς την καταπολέμηση της διαφθοράς. Οι ενδείξεις αυτές θα αποτελούν τη βάση για μια ποιοτική και ποσοτική αξιολόγηση: Μετά τη λήξη κάθε Προεδρίας της ΕΕ, η Διεθνής Διαφάνεια θα δημοσιεύει ένα **Πίνακα Βαθμολογίας της Προεδρίας (Scorecard)**. Ο εν λόγω Πίνακας Βαθμολογίας θα περιλαμβάνει **αξιολόγηση των δραστηριοτήτων καταπολέμησης της διαφθοράς του Συμβουλίου της ΕΕ στα πλαίσια κάθε Προεδρίας**. Ειδικότερα, ο πίνακας βαθμολογίας θα παρέχει μια αξιολόγηση της **επίδοσης του Συμβουλίου σε μια σειρά επιλεγμένων ζητημάτων καταπολέμησης της διαφθοράς κατά τη διάρκεια κάθε Προεδρίας**. Προβλέπεται ότι η προγενέστερη γνωστοποίηση της εν λόγω αξιολόγησης θα **αυξήσει τη δέσμευση των κυβερνήσεων να προωθήσουν τα ζητήματα διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς** και, συνεπώς, θα συντελέσει στην τοποθέτηση **των πολιτικών καταπολέμησης της διαφθοράς σε ανώτερη προτεραιότητα στα πλαίσια της ατζέντας του Συμβουλίου** της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το πρόγραμμα αυτό θα διαρκέσει 2 έτη, από την 1 Αυγούστου 2013 έως την 31 Ιουλίου 2015. Η περίοδος αυτή περιλαμβάνει τέσσερις Προεδρίες της ΕΕ (**Λιθουανία, Ελλάδα, Ιταλία, Λετονία**). Συντελεστές του προγράμματος είναι τα Εθνικά Παραρτήματα της Διεθνούς Διαφάνειας στις χώρες αυτές.

Ο **κύριος στόχος** των δραστηριοτήτων προώθησης προτάσεων θα είναι **τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και οι διαμορφωτές γνώμης** στις Βρυξέλλες και σε ολόκληρη την ΕΕ, αλλά ιδιαίτερα στις χώρες που ασκούν την Προεδρία της ΕΕ. Επομένως, ειδική προσοχή θα δοθεί στον σχεδιασμό και υλοποίηση ενός αποτελεσματικού προγράμματος προώθησης των θέσεών μας στα ΜΜΕ, το οποίο θα μπορεί να αναπαραχθεί και σε άλλα πλαίσια. Ενδιαφέρον θα αποτελεί για τους διαμορφωτές πολιτικών της ΕΕ η **ανεξάρτητη και συγκρίσιμη αξιολόγηση της δέσμευσης των κρατών-μελών ως προς την εφαρμογή προγράμματος για την καταπολέμηση της διαφθοράς στην ΕΕ.**

Με οικονομική υποστήριξη του Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Πρόληψη και Καταπολέμηση του Εγκλήματος»

Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων

Η υλοποίηση του προγράμματος στην Ελλάδα συγχρηματοδοτείται και από την [Ευρωπαϊκή Πίστη](#)

Σύνταξη στα αγγλικά: Jonny Koerner, Transparency International – EU Office

Μετάφραση: Texto Translation & Publishing Ltd

Επιμέλεια κειμένου στα ελληνικά: Νάγια Μέντζη, Διεθνής Διαφάνεια-Ελλάς

Φωτογραφία εξωφύλλου: Picture by DDanzig <<http://www.flickr.com/photos/ddanzig/>> (Flickr) | CC BY-NC-ND 2.0

Στοιχεία Επικοινωνίας

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΗΣ ΔΔ
ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ-ΕΛΛΑΣ

Jonny Koerner

Συντονιστής Προγράμματος

Rue Breydel 40

B-1040 Brussels (Belgium)

Τηλ. +32 2 23 58 644

Email: jkoerner@transparency.org

www.transparencyinternational.eu

Νάγια Μέντζη

Συντονίστρια Προγράμματος

Θέτιδος 4

11528 Αθήνα (Ελλάδα)

Τηλ.: +30 210 7224 940

Email: nmentzi@transparency.gr

www.transparency.gr

Υποσημειώσεις

ⁱ Η διαφθορά έχει σοβαρές συνέπειες και για την κοινωνία και την οικονομία: Υπονομεύει το κράτος δικαίου και φθείρει την εμπιστοσύνη προς στους θεσμούς. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το χρηματικό κόστος της διαφθοράς στην ΕΕ ανέρχεται σε 120 δις Ευρώ ετησίως, ποσό που αντιστοιχεί σχεδόν στο σύνολο του ετήσιου προϋπολογισμού της ΕΕ. Την ώρα που η οικονομική κρίση επαναφέρει την ανάγκη προστασίας του προϋπολογισμού της ΕΕ και εξασφάλισης των χρημάτων των φορολογουμένων απέναντι σε σπατάλες λόγω διαφθοράς και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων, τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν ότι το ζήτημα της διαφθοράς είναι πολύ ζημιογόνο για να παραμεληθεί.

ⁱⁱ Η αρμοδιότητα της ΕΕ ορίζεται στα Άρθρα 2-6 της [Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#) (ΣΛΕΕ): Προβλέπεται ότι σε ορισμένους τομείς πολιτικής (π.χ. κανόνες ανταγωνισμού για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, νομισματική πολιτική και κοινή εμπορική πολιτική) η ΕΕ έχει αποκλειστική αρμοδιότητα να νομοθετεί και εκδίδει νομικά δεσμευτικές πράξεις, ενώ σε μια δεύτερη κατηγορία πολιτικών ζητημάτων (εσωτερική αγορά, περιβάλλον, κοινωνική πολιτική, δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις κλπ.) υφίσταται συντρέχουσα αρμοδιότητα και της ΕΕ και των κρατών-μελών αυτής. Ειδικότερα, το Άρθρο 67 (3) της ΣΛΕΕ αναθέτει στην ΕΕ την αρμοδιότητα να διασφαλίζει υψηλό επίπεδο ασφαλείας, δημιουργώντας ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Για να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός είναι απαραίτητο η ΕΕ να αποτρέπει και καταπολεμά το έγκλημα, είτε πρόκειται για οργανωμένο ή άλλο έγκλημα, συμπεριλαμβανομένης της διαφθοράς. Η ΕΕ, επομένως, έχει την αρμοδιότητα να δράσει κατά της διαφθοράς, εντός των ορίων της αρμοδιότητάς της. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τόνισε στο υπόμνημά της αναφορικά με τη Στρατηγική Εσωτερικής Ασφάλειας της ΕΕ ([Πέντε Βήματα για μια πιο Ασφαλή Ευρώπη](#)) ότι η διατήρηση της πολιτικής βούλησης για την καταπολέμηση της διαφθοράς έχει κρίσιμη σημασία και ότι είναι απαραίτητη η ανάληψη δράσης σε επίπεδο Ένωσης και η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.

ⁱⁱⁱ Ο Εθνικός Συντονιστής είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής καταπολέμησης της διαφθοράς. Θεσπίστηκε επίσης Συμβουλευτική Επιτροπή με αντιπροσώπους διεθνών θεσμών (Συμβούλιο της Ευρώπης, ΟΟΣΑ, Διεθνής Διαφάνεια-Ελλάς κλπ.) για τη διευκόλυνση της υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής.

^{iv} Βλέπε το έγγραφο του Συμβουλίου εδώ: <http://bit.ly/1fEJNei>

^v Αν δεν επιτευχθεί αυτό, τα Κράτη Μέλη θα διαχωριστούν σε δύο στρατόπεδα: αυτά που επιθυμούν να συμμετέχουν στη νεοϊδρυθείσα Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και σε αυτά που δεν υποστηρίζουν την ιδέα της δημιουργίας μιας Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας μέσω αυξημένης συνεργασίας. Έτσι, η τοπική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας θα είναι περιορισμένη. Πρακτικά προβλήματα θα προκύψουν επίσης αν τα εγκλήματα τελούνται συγχρόνως στις επικράτειες διάφορων Κρατών-Μελών εκ των οποίων κάποιο δεν συμμετέχει στη συνεργασία για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

Με οικονομική υποστήριξη του Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Πρόληψη και Καταπολέμηση του Εγκλήματος»

Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων